

NEKOLIKO REČI O MEDICINI

www.pravoslovo.net

Medicina je naučna oblast čiji su predmet interesovanja zdravlje i blagostanje živih bića, najprije podrazumjevajući zdravlje čovjeka, a potom i zdravlje nekih redova životinja. Riječ medicina porijeklom je iz latinskog jezika i znači lijek (remedium), a upotrebljava se i izraz ars medicina kao umjetnost liječenja. Zasnovana je dva principa: teorijsko-istraživačkom i praktičkom, ili često nazvanim kliničkim, principom. Teorijsko-istraživački princip će omogućiti da se određena oblast, bolest, urođena mana ili stanje definiše, detaljno prouči i nakon izvršenih testova uputi na zaključivanje. Zaključena medicinska teorija se putem raznih edukacijskih procesa najčešće provodi u praktični oblik, što će dovesti do konačnog cilja - unaprijeđenja zdravlja živih oblika na kojima će se ta teorija i primjenjivati. Sve navedeno čini medicinu spojem naučnog i praktičnog, jer pored teorijske osnove, u medicini postoji niz tehnika, proizvoda, postupaka, planova i drugih definicija koje su u najvećoj mjeri sposobne da život održe zdravim, ili ponovo takvim učine ukoliko on to nije. U modernoj medicini, sve je važnije pitanje prevencije određenih bolesti. Ljekari pokušavaju skrenuti pažnju na to koliko je važno održati optimalne uslove života i svoje postupke prilagoditi harmoniji koja vlada unutar jednog života, ukoliko u istom nema posljedica urođenih (kongenitalnih) nedostataka. Pažnja se naročito skreće na danas vrlo prisutne probleme sa viškom tjelesne mase, seksualno prenosive bolesti, dermatološke probleme, disfunkcije regulacijskih mehanizama, toksikomaniju i druge zdravstvene probleme koje čovjek može izbjeći adekvatnom brigom o svome i o zdravlju ljudi koji ga okružuju. Medicinske klasifikacije omogućavaju kodiranje raznih oboljenja i procedura. Medicina kao nauka ima u opsegu nekoliko velikih grana ili (pod)nauka:

- Osnovne (bazne) medicinske nauke
- Kliničke medicinske nauke
- Stomatologija
- Veterinarska medicina
- Farmacija
- Ostale grane medicine

Svaka od ovih grana sveukupne medicinske nauke ima svoje specifičnosti, ali su u svakoj od njih prisutne osnovne odrednice očuvanja i obnavljanja homeostaze (općeg blagostanja) organizma. Osnovne medicinske nauke nude glavninu svih naučnih saznanja, iz nauke uopće, u smislu da povezuju određene oblasti pojedinih nauka i integriraju ih u medicinu u onoj mjeri koliko je to primjenjivo na život. Kliničke medicinske nauke pružaju priliku da se budući ili već priznati ljekar upozna sa metodama i tehnikama koji će mu omogućiti da aplicira znanje stečeno kroz učenje subjekata koji su u domenu baznih medicinskih nauka. Ova instanca u edukaciji jednog ljekara dovest će do definisanja njegove uže specijalnosti, koja može dosezati visoko i osposobiti ga za najpreciznije radove jednom organu.

MEDICINSKE SPECIJALIZACIJE

ALERGOLOGIJA I IMUNOLOGIJA

Alergologija je grana imunologije, nauke koja proučava djelovanje imunološkog sistema. Alergolozi liječe bolesti poput *astme*, *ekcema* i *peludne hunjavice* - reakcija imunološkog sistema izazvanih umjetnim ili prirodnim alergenima u vodi, hrani ili zraku.

ANESTEZIOLOGIJA

Anesteziozolozi hemijskim putem dovode u nesvjesno stanje pacijente koji se podvrgavaju operaciji te uklanjaju sve komplikacije sa srcem ili dišnim sistemom koje se mogu pri tome javiti. Oni isto tako mogu nadzirati davanje različitih vrsta sredstava protiv bolova tijekom drugih medicinskih postupaka, poput porođaja.

DERMATOLOGIJA

Dermatolozi liječe probleme s kožom, ustima, kosom i noktima - poput *akni*, *psorijaze*, alergija i *raka kože*.

EPIDEMIOLOGIJA

Epidemiologija je nauka koja statistički proučava bolesti po određenim populacijama, odnosno skupinama ljudi. Nekada posvećena zaraznim bolestima i epidemijama, ova se specijalizacija toliko proširila da danas pokriva i nezarazne bolesti poput *raka* i *srčanih oboljenja*.

FIZIKALNA MEDICINA I REHABILITACIJA

Fizijatri rade s pacijentima koji su ozlijeđeni ili su im smanjene tjelesne sposobnosti, osobito ako je tegoba neurološke, kardiovaskularne naravi ili se odnosi na mišiće i kostur. Oni propisuju sredstva protiv bolova te pomažu pacijentu da ponovno postigne ili zadobije višu razinu psihološkog i tjelesnog funkcionisanja.

INTERNA MEDICINA

Internisti se usredsređuju na brigu o odraslima i stručnjaci su za rad unutrašnjih organa i sistema organizma. Oni liječe širok raspon problema, od uobičajenih tegoba do teških bolesti. Među podspecijalizacije interne medicine ubrajaju se kardiologija, koja se bavi poremećajima u radu srca, pluća i krvnih žila (*aterosklerozom* ili *anginom pectoris*, na primjer); endokrinologija, koja pokriva poremećaje u radu endokrinih žlijezda (*dijabetes* ili *tegobe sa štitnjačom*, na primjer); gastroenterologija, koja liječi bolesti probavnog trakta, uključujući *želučani čir* ili *kolitis*; hematologija, koja liječi bolesti krvi, slezene i limfnih čvorova (na primjer *anemiju* ili *leukemiju*); zarazne bolesti, osobito bakterijske i virusne poput AIDS-a ili *meningitisa*, nefrologija, koja se bavi problemima s bubrezima; onkologija, koja liječi sve oblike *raka*; pulmologija, koja liječi pluća i dišne puteve kod bolesti kao što su *upala pluća*, *pleuritis* ili *emfizem*; i reumatologija, koja se bavi bolestima zglobova, mišića, kostiju i tetiva (na primjer *artritisom*).

HIRURGIJA

Hirurzi izvode širok spektar operacija koje uključuju mnoge dijelove tijela. Osim toga, osposobljeni su da prepoznaju probleme koje bi trebalo proslijediti uže specijaliziranim hirurzima, koji moraju proći dodatno stručno usavršavanje i položiti ispit pred komisijom hirurga. Ove specijalističke kategorije uključuju kolorektalnu, za liječenje donjeg dijela probavnog trakta; neurohiruršku, koja se bavi perifernim živcima, kao i mozgom i leđnom moždinom; ortopedsku, za probleme sistema mišića i kostura; otorinolaringološku, koja se bavi bolestima uha, grla i nosa; plastičnu hirurgiju, za rekonstrukciju, popravak ili poboljšanje izgleda i funkcije bilo kojeg dijela tijela; te kardiorakalnu, koja se usredotočuje na prsa, osobito srce i pluća.

MEDICINSKA GENETIKA

Medicinski genetičari savjetuju potencijalne roditelje u vezi s opasnostima od prenošenja nasljednih poremećaja te dijagnosticiraju takve poremećaje u djece nakon što se rode.

NEUROLOGIJA

Neurolozi se usredotočuju na poremećaje i bolesti mozga, leđne moždine, perifernih živaca i ostalih dijelova živčanog sistema. Oni često djeluju kao savjetnici drugim lekarima pri određivanju uzroka

takvih simptoma kao što su vrtoglavica ili glavobolje te liječe poremećaje od *Alzheimerove bolesti* do *multiple skleroze*.

NUKLEARNA MEDICINA

Specijalisti za nuklearnu medicinu daju pacijentima radioaktivne tvari interno da bi prepoznali i liječili poremećaje u tkivima i organima. Rak štitne žlijezde, na primjer, može se otkriti i suzbiti radioaktivnim jodom, koji apsorbiraju stanice štitnjače.

OFTALMOLOGIJA

Oftalmolozi liječe probleme s očima i vidom, poput *glaukoma* ili *mrene*, često lijekovima ili operacijskim zahvatom, propisuju naočare i kontaktna sočiva.

OTORINOLARINGOLOGIJA (UHO, GRLO, NOS)

Otorinolaringolozi se bave poremećajima vezanima uz uho, nos i grlo te povezanim predjelima glave i vrata. Oni su stručnjaci za procjenu i liječenje *tegoba sa sluhom* te bolesti sinusa kao i mnogih drugih problema, a svi su i hirurzi, osposobljeni za obavljanje operacijskih zahvata kod problema poput *tonzilitisa* i iskrivljenog septuma.

PATOLOGIJA

Patolozi su kvalificirani da prepoznaju uzroke, učinke i odlike bolesti. Oni obavljaju svoj posao prvenstveno putem laboratorijske analize uzoraka tkiva i tjelesnih tekućina. Obavljaju obdukcije, a i pregledavaju biopsije, često zato da bi mogli odrediti prisutnost *raka*, oni svakodnevno služe kao savjetnici ostalim lekarima.

PEDIJARIJA

Pedijatri su stručnjaci za medicinske tegobe djece, od rođenja kroz školskog doba, a liječe tegobe poput *astme*, *pelenskog osipa*, *vodenih kozica*, abnormalnog rasta i razvoja te *sportskih ozljeda*.

AKUŠERSTVO I GINEKOLOGIJA

Aukšeri-ginekolozi brinu o zdravlju žena tijekom trudnoće i porođaja. Isto tako se bave poremećajima u ženskom reproduktivnom traktu, poput *endometrioze*, kao i tegobama izazvanima neravnotežom u proizvodnji hormona. Obavljaju hirurške zahvate, uključujući carski rez, podvezivanje jajovoda i histerektomije.

PREVENTIVNA MEDICINA

Specijalisti preventivne medicine određuju načine ponašanja i življenja kako bi pomogli rizičnim skupinama da usvoje zdrave navike i izbjegnu bolest i ozljede. Njihove preporuke mogu se odnositi na prehranu, ponašanje, te javnu svijest o brizi za zdravlje.

PSIHIJARIJA

Psijatri su lekari koji su stručnjaci za liječenje mentalnih i emocionalnih bolesti te ovisnosti - između ostalih i *depresije* i *anoreksije*. Poput psihologa i kliničkih socijalnih radnika, i oni se služe psihoterapijom, ali samo psihijatri imaju liječničku diplomu i mogu propisivati lijekove.

RADIOLOGIJA

Radiolozi upotrebljavaju energiju zračenja u mnogim oblicima izvana kako bi dijagnosticirali i liječili bolesti. Među postupcima kojima se služe nalaze se rendgensko snimanje (uključujući mamografiju), kompjuterska tomografija (CT), tomografija emisijom pozitrona (PET), slikanje magnetskom rezonancijom (MRI) i angiografija.

STOMATOLOGIJA

Ovo područje uključuje brojne specijalizacije vezane uz brigu o zubima, desnama i čeljusti. Stomatolozi su završili fakultet i bave se obiteljskom praksom liječenja zuba. **Ortodonti** su završili dodatnu specijalizaciju u postavljanju zuba. **Oralni hirurgi** obavljaju operacije kod poremećaja kao što je *sindrom čeljusnog zgloba* i rekonstrukcija čeljusti. Sve u svemu, stomatologija je dio medicinske nauke čija briga je zdravlje usne šupljine (*stoma* - usta, otvor; *logos* - nauka, glavna riječ, bit), iako se najčešće vezuje samo za zdravlje zuba.

UROLOGIJA

Urolozi su stručnjaci za poremećaje u radu polnog i mokraćnog trakta. Među zdravstvene tegobe koje oni liječe - operacijom, ako je nužno - su *bubrežni kamenci*, hronične *infekcije* mokraćnog mjehura te *tegobe s prostatom*.